

İNGİLİZCE YAZILI ANLATIM DERSLERİNDE UYGULANAN AKRAN VE ÖZ DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Özlem Bayat

Özet

Bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak İngilizce öğrenen üniversite hazırlık öğrencilerinin yazma derslerinde kullanılan akran ve öz değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Kontrol grupsuz yarı deneysel bir desenin kullanıldığı araştırmanın verileri katılımcılara yöneltilen dört açık uçlu sorunun yazılı yanıtlarından elde edilmiştir. Verilerin çözümlemesinde içerik analizi yapılmış ve iki kodlayıcı tarafından ana temalara ulaşılmıştır. Bulgulara göre İngilizce yazılı anlatım derslerinde uygulanan akran değerlendirme ve öz değerlendirme uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri öğrenmenin pekiştirilmesi, kendi öğrenmesini değerlendirme, öz güvenin pekiştirilmesi konusunda olumludur. Katılımcıların pek azı uygulamada karşılaşılabilecek olumsuzluklardan söz etmiştir.

Anahtar sözcükler: Akran değerlendirme, öz değerlendirme, İngilizce yazılı anlatım.

OPINIONS of LEARNERS RELATED TO THE PRACTICE OF PEER- AND SELF-ASSESSMENT ACTIVITIES in ENGLISH WRITING CLASSES

Abstract

The purpose of this research is to determine the opinions of English language learners in a university preparatory class related to the practice of peer-assessment and self-assessment in writing courses. A quasi-experimental without a control group design was used in the study and the data was collected by open-ended questions answered by the participants in a written form. Content analysis was used to analyze the data and main themes were found by two coders. According to the findings, peer-assessment and self-assessment resulted in positive opinions of students related to reinforcement of learning, self-evaluation, and reinforcement of self-confidence. Few of the participants commented on the possible negative effects.

Key words: *Peer-assessment, self-assessment, writing in English*

Giriş

Yazma, yazarın okuyucusuna bir mesaj iletme amacı ile gerçekleştirdiği bir iletişim etkinliğidir. Taşıdığı olanaklar açısından konuşmadan farklıdır. Konuşucu, konuşma anında geri dönüp düzeltmeyeceği hatalar yapabilir, sesinin tonu, mimikleri, konuştuğu kişiyle olan görsel teması iletilen mesajın doğru ulaşmamasına neden olabilir. Oysa yazarken yazar düşüncelerini organize edebilir, yazdıklarını gözden geçirip, mesajın iletilmesini zorlaştırdığını düşündüğü kısımları düzeltebilir. Yazarın yazdığını okuyan okuyucu anlama gücünü yaşadığında yazının ilgili yerlerine yeniden dönebilir, notlar alabilir. Yazının iletişimdeki yeri tartışılmaz biçimde önemlidir. Yazılı anlatımın rolü bu bakımdan yalnızca ana dilde değil, yabancı dil öğreniminde de dinleme, okuma ve konuşma kadar önemlidir.

Yabancı dil öğretiminin geçmişine bakacak olursak yazma becerisinin diğer beceriler kadar önemsenmediğini söyleyebiliriz. Yabancı dilde yazma becerisi 70'li yıllarda öğrencilere dilbilgisi kurallarını öğretmek için belli kalıplardaki cümlelerin yazılı olarak yinelenmesinin ötesinde bir şey değildi. 80'li yıllarda bu kontrollü yazma etkinlikleri biraz daha esnekleşip yönlendirilmiş yazma etkinliklerine dönüştü. Öğrenciler cümleleri birleştirme veya sorulara yanıt verme biçiminde etkinliklerle yazma becerilerini geliştirmeye çalıştılar. 90'lı yıllardan sonra ise süreç odaklılık, öğrenci yaratıcılığı, akıcılık ve öğrenen odaklı etkinlikler yazma derslerinde önem kazanmaya başladı (Reid, 2001).

Öğrenen odaklı etkinliklerin dil öğretiminde önemli yer edinmesi özellikle dönüt verme boyutunda yazma eğitimini etkilemiştir. Geleneksel olarak öğrencilerin yazılı ödevleri öğretmen tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirme biçimi öğretmen için oldukça yorucu olmasının yanı sıra, öğrencinin kendi hatalarını kendisinin fark etmesine engel olur. Bu süreçte alternatif olabilecek, öğretmenin iş yükünü azaltıp öğrencilere daha iyi öğrenebilme yolunu açabilecek öğrenen odaklı etkinlikler yazma becerisini geliştirmek için kullanılabilir. Akran değerlendirme ve öz değerlendirme uygulamaları yazma derslerinde kullanılacak alternatif değerlendirme etkinlikleridir.

Akran ve öz değerlendirme

Öğrencilerin kendileri ile aynı konumda bulunan akranlarının ortaya koydukları çalışmalarını düzey, değer, nitelik, miktar veya başarı boyutlarını göz önünde bulundurarak değerlendirmelerine olanak sağlayan düzenlemeye akran değerlendirmesi denir (Topping, 1998). Akran değerlendirmesi bir öğrencinin bir ders için alacağı nota belli bir yüzde olarak eklenebilir veya bir grubun çalışmasını değerlendirirken toplam nota eklenebilir. Kimi zaman ise not değerlendirmesine katılmadan yalnızca geri bildirim alabilmek için kullanılabilir (McWhaw, Schnackenberg, Sclater ve Abrami, 2003).

Akran değerlendirmesini yapan öğrenci değerlendirme yoluyla öğrenmesini pekiştirir. Değerlendirme yaparken kendine akıllıca sorular sorar. Düşünme, karşılaştırma, iletişim becerilerini geliştirir. Akranlarına dönüt veren öğrenci kendi öğrenmesini sorgular ve sağlamlaştırır. Değerlendirilen açısından en önemli yararlarından biri daha hızlı ve öğretmeninkine kıyasla daha ayrıntılı dönüt sahibi olabilmektir. Ayrıca değerlendirilen eksik yönlerini görebilmekte ve iyi performansı ile zayıf performansı arasındaki farkları görerek daha nitelikli çalışmalarda bulunabilme olanağını yakalayabilmektedir. Olumlu dönütler değerlendirilen akranın kaygı düzeyini düşürmekte ve olumsuz dönütlere hazır olmasına yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin kendilerine olan güvenleri artmakta, empati kurma öğrenilmektedir (Topping, 1998). Puhl'un (1997) da aktardığı üzere tüm bu özellikler öğrencilerin bilişüstü strateji kullanımlarına katkıda bulunmakta ve öğrenme güdüsünü artırmaktadır.

Akran değerlendirmesi konusunda bazı öğrencilerin sorumluluk altına girmek istememeleri, sınıf arkadaşlarının kendilerini doğru bir biçimde değerlendirebilecekleri konusunda şüphe etmeleri karşılaşılabilecek güçlükler arasındadır. Başka bir tartışma konusu ise akran değerlendirmesinin geçerlilik ve güvenilirliği üzerinedir. Yapılan araştırmalar akran değerlendirmesi uygulamasının yeterince geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Zaten standart çoktan seçmeli testler üzerinde bile geçerlilik ve güvenilirlik konusunda tartışmalar sürerken akran değerlendirmesinin faydalarını bir kenara atıp yalnızca bu yönü ile ilgilenmek doğru değildir (Topping, 1998).

Yabancı dilde yazma derslerinde öğrenciler birbirlerinin yazdıkları kompozisyonları değerlendirebilirler. Burada akla “kendisi bir dili öğrenmekte olan bir kişinin başkasının öğrenmesini nasıl değerlendirebilir ki?” sorusu gelebilir. Bu noktada öğretmenin öğrencilere yönlendirici nitelikte sorular hazırlaması veya kontrol listeleri sunması uygundur. Öğrenciler uygulamada ilerledikçe bu sorular daha da çeşitlendirilebilir (Kroll, 2001). Akran değerlendirmenin İngilizce yazılı anlatım derslerinde etkili olabilmesi için mutlaka ön çalışma yapılmalıdır. Dönüt nasıl verilir, hatalar nasıl düzeltilir, metin okunurken nelere dikkat edilmelidir sorularına yanıt olacak biçimde öğretmen öğrencilerle örnek çalışmalar yürütmelidir (Grabe ve Kaplan, 1996).

Öz değerlendirme alternatif değerlendirme reformunun odak noktasında bulunmaktadır. Öz değerlendirme “öğrencinin kendi çalışmasını veya öğrenme sürecini bizzat kendisi tarafından değerlendirmesi” (Montgomery, 2000:5) olarak tanımlanabilir. Öğretmen değerlendirmesi ve öz değerlendirme öğretim süreciyle bir bütün halinde işlediğinde öğrenme daha etkili bir biçimde gerçekleşmiş olur.

Öz değerlendirme için yansıtıcı günlükler veya kontrol listeleri kullanılabilir. Yansıtıcı günlüklerde öğrenciler, çalışmalarını ve öğrenme süreçleri hakkındaki

gözlemlerine, duygularına, düşüncelerine ve yargılarına yer verirler. Kontrol listeleri özellikle öğrencilerin organizasyon becerilerini ve çalışma alışkanlıklarını geliştirmede çok etkilidir. Kontrol listelerinde bulunan her bir madde öğrencilerin öğrenme süreçleri ile ilgili düşünmelerini sağlar. Sonuç olarak öz düzenleme becerilerinde ilerleme görülür (Montgomery, 2000).

Benson (2001)'in Oscarson'dan aktardığına göre öz değerlendirme, öğrencinin öğrenmeye katkısının tartışılmaz olduğu iletişimsel becerilerinin değerlendirilmesine olanak sağlar. Öğrencinin öğrenme sürecinin farkında olmasının düzeyini artırır ve onları ders içeriği ve değerlendirme konusunda eleştirel düşünmeye yönlendirir. Öğrenme hedeflerini belirlemede ve çeşitlendirmede öğrencilere yardımcı olur ve kendi öğrenmeleri üzerinde kontrol sahibi olmalarını sağlar. Gardner (2000) öz değerlendirmenin öğrencinin gereksinimleri doğrultusunda öğrenme süreçlerini değerlendirilebilmenin yanı sıra duyuşsal boyutta da değerlendirmeye olumlu katkı getirdiğini vurgulamıştır. Öz değerlendirme daha fazla desteğe ya da öğretmen yardımına ihtiyaç duyulan alanların ya da noktaların belirlenmesini de sağlamaktadır.

Standart ya da geleneksel değerlendirme yöntemleri ile karşılaştırıldığında öz değerlendirmenin güvenilirliği konusunda tartışmalar vardır. Ancak yine de bu durum denenmesini engelleyecek bir güçlük olarak düşünülmemelidir. Ölçütler iyi belirlendiğinde bu sorunun ortadan kalktığı görülecektir. İkinci bir güçlük ise öğrenci-öğretmen rollerindeki değişikliğe uyum sorunudur. Değerlendirme sadece öğretmenin işiymiş gibi kabul gördüğünde öğrenciler kendi kendilerini değerlendirmeyi ekstra yük olarak görebilir ve hatta uygulamanın ilk aşamalarında direnç gösterebilirler (Gardner, 2000). Hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bu konuda eğitilmeleri, daha önceki örnek çalışmaların değerlendirilmesi ve uygulamayı kararlı bir biçimde devam ettirmek olası sorunları çözecektir. Tıpkı akran değerlendirme uygulamaları öncesinde olduğu gibi bu uygulamadan önce de öğretmen sınıfta örnek çalışmalar yürüterek ortaya çıkabilecek olumsuzluklar için önlem almış olur.

Yurdabakan ve Cihanoğlu (2011) çalışmalarında yapılandırılmış öz ve akran değerlendirmenin kullanıldığı işbirlikli öğrenme ve kompozisyon tekniğinin öğrencilerin İngilizce okuma, konuşma, dinleme ve yazma becerilerine, derse dönük tutumlarına ve strateji kullanımlarına etkilerini incelemişlerdir. Öz ve akran değerlendirme uygulamaları öğrencilerin İngilizce başarıları, derse dönük tutumları üzerinde ve duyuşsal boyut hariç strateji kullanımları üzerinde etkili olduğunu göstermiştir.

Kurt ve Atay (2007) akran değerlendirmenin İngilizce öğretmen adaylarının yazma kaygısı üzerine etkilerini araştırmışlardır. Akran değerlendirme uygulanan grubun

öğretmen değerlendirmesi uygulanan gruba göre yazma kaygılarının azaldığı gözlemlenmiştir. Katılımcılar akran değerlendirmesi uygulamaları sonucunda hatalarının farkına vardıkları ve kendi yazılarına başka bir boyuttan bakabilmeye başladıklarını söylemişlerdir.

Akran değerlendirme ve öz değerlendirmenin İngilizce yazılı anlatım derslerinde uygulandığı başka bir çalışma ise Wei ve Chen'e (2004) aittir. 90 yüksek lisans öğrencisi ile gerçekleştirilen çalışmanın sonucunda katılımcıların yazılı anlatımlarında daha eleştirel ve analitik düşünmeye yöneldikleri gözlemlenmiştir. Çalışmanın önemli diğer bir bulgusu ise öğretmen-öğrenci arasında görüşlerin paylaşılması olanağının artması ve öğretmen iş yükünün büyük ölçüde hafifletilmiş olmasıdır.

AlFallay (2004) çalışmasında akran değerlendirme ve öz değerlendirmenin geçerliği ve güvenilirliğini etkileyebilecek psikolojik ve kişisel özellikler üzerinde durmuştur. Güdü, öz değerlilik, kaygı ve başarı düzeyinin öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin güvenilirliği üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılan çalışmanın başka bir bulgusu ise uzun süreli pratik ve yeterli dönüt vermenin her iki uygulamanın geçerlik ve güvenilirliğini artırdığıdır.

Yapılan çalışmalar alternatif değerlendirme uygulamalarından olan akran değerlendirme ve öz değerlendirmenin dil öğretiminde olumlu etkileri olduğunu söylemektedir. Bu uygulamalara yönelik etkin katılımcıların görüşlerini almak uygulamalarla ilgili olumlu görüşlerin pekişmesinde ve varsa olumsuzlukların neler olabileceğine ilişkin bilgi toplamada katkı sağlayacaktır. Çalışmanın hedefi öğretmenlere ve öğrencilere alternatif değerlendirme uygulamaları ile ilgili cesaret vermek ve olumsuzlukların önceden bilinip gerekli önlemlerin alınması konusunda farkındalık yaratmaktır.

Üniversitedeki yazma derslerine yönelik bilgilendirme

Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İngilizce Hazırlık Bölümü'nde öğrenim gören tüm düzeydeki öğrenciler için haftalık 2 saat yazma dersi programda yer almaktadır. Hazırlık eğitimi bir yıl sürmektedir. İlk yarıyıldaki yazma derslerinde paragraf yazma üzerinde durulmaktadır. İkinci yarıyıldaki ise akademik yazı niteliği taşıyan kompozisyon yazma eğitimi verilmektedir. Öğrenciler bu yarıyıldaki yazılı metni organize etme, yazının bölümlerini oluşturma (giriş-gelişme-sonuç), bu paragraflarda tez ve konu cümlelerinin yer alması, uygun bağlaç kullanımı, metinde bütünsellik, sözcük seçimi gibi alt konularda eğitim almaktadırlar. Derslerde ilgili komisyonlar tarafından hazırlanan ders materyalleri kullanılmaktadır. Bu yarıyıldaki öğrencilere bilgi verir, sebep-sonuç ilişkisi gösterir ve karşılaştırma yapar nitelikte üç ayrı metin düzenlemesi ile ilgili ders verilir.

Öğrencilerin birincisi taslak ve ikincisi kompozisyon olacak biçimde her bir metin türü için yazma ödevlerini tamamlaması gerekir. Bu yazılar öğretmen dönütleri ile notlandırılır. Yılsonu muafiyet sınavında öğrencilerden yıl içinde yazmış oldukları konu başlıklarına benzer bir konuda kompozisyon yazmaları istenir. Bu yazıdan almış oldukları not belli bir yüzde olarak hesaplanır ve dinleme, konuşma ve çoktan seçmeli sınavlarından aldıkları nota eklenerek geçme notlarını belirler.

Yöntem

Bu araştırmada kontrol grupsuz yarı deneysel bir desen kullanılmıştır. Nitel veri toplama ve çözümlene yoluna gidilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 2010-2011 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İngilizce Hazırlık Bölümü'ne devam eden orta düzeydeki 25 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılara ait demografik özellikler Çizelge 1'de verilmiştir:

Çizelge 1: Katılımcılara ait demografik özellikler

Cinsiyet	Daha önce hazırlık eğitimi ...	Devam edeceği bölüm
Kız: 16	Aldı: 1	Maliye: 6 İstatistik: 2
Erkek: 9	Almadı: 24	Kamu yönetimi: 4 Fizik: 1
		Hemşirelik: 2 Kimya: 1
		İktisat: 2 Arkeoloji: 1
		İşletme: 2 Çalışma Ekonomisi: 2
		Şehir ve Böl.Plan: 1 Mimarlık: 1
Toplam: 25	Toplam: 25	Toplam: 25

İşlem yolu

Uygulamaya 2010-2011 öğretim yılı, bahar döneminde başlanmıştır. Öğrencilere öncelikle akademik yazı, kompozisyon yapısı, paragraflar, paragraflarda yer alan cümleler ve bunların özelliklerine yönelik sunum yapılmıştır. Öncelikle bilgi verir nitelikteki bir kompozisyonun özellikleri üzerinde durulmuştur. Daha sonra araştırmacı tarafından hazırlanan ve içinde hatalar bulunan bir kompozisyon örneği öğrencilere dağıtılmıştır. Yine araştırmacı tarafından hazırlanan akran değerlendirme kontrol listesi öğrencilere verilmiştir. Öğrencilere kompozisyonu okumaları ve kontrol listesinde yer alan noktaları gözden geçirmeleri için süre tanınmış ve bu maddelere göre ellerindeki kompozisyonu değerlendirmeleri istenmiştir. Daha sonra öğrenciler 5 kişilik gruplar içinde yaptıkları değerlendirme-

leri tartışmışlardır. Son olarak tüm katılımcılarla birlikte uygulama değerlendirilmiştir. Bir sonraki derste öğrencilerin yazdıkları ilk taslak yazılar öğretmen tarafından farklı öğrencilere akran değerlendirme formu ile birlikte dağıtılmıştır. Akran değerlendirme formları ile birlikte kompozisyon kâğıtları araştırmacı tarafından değerlendirilmiş ve son hali için sahiplerine geri dağıtılmıştır. Kompozisyonun son hali araştırmacıya verilmeden önce öz değerlendirme formları ile birlikte öğrenciler kendi yazılarını değerlendirmişlerdir. Son olarak araştırmacı öğrencilerin değerlendirmelerini de dikkate alarak çalışmalarını notlandırmıştır.

Çizelge 2: İşlem yolu

Ön bilgi (Akademik yazı- kompozisyon yapısı- paragraflardaki cümle özellikleri-metinde bütünlük)	Örnek kompozisyon + Örnek akran/öz değerlendirme çalışması	Kompozisyon yazımı 1 (taslak) + Akran değerlendirme	Kompozisyon yazımı 2 (son hali) + Öz değerlendirme	Öğretmen dönütü
---	---	---	---	--------------------

Veri toplama ve analiz

Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan dört adet açık uçlu sorunun yer aldığı ve katılımcıların yazılı olarak yanıtladığı formla toplanmıştır. Veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Veriler iki kodlayıcı tarafından okunmuş ve verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapılmıştır. Kodlamadan sonra ham veri yeniden gözden geçirilmiş ve eksiklik olup olmadığına bakılmıştır. Son olarak her iki kodlamanın benzer yönleri dikkate alınarak ana temalara ulaşılmış ve saptamalarda bulunulmuştur.

Bulgular ve yorumlar

Tema 1: Öğrenmeyi pekiştirme

İngilizce yazılı anlatım derslerinde uygulanan akran değerlendirme ve öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin kendi öğrenmelerini pekiştirmelerinde katkısı olduğu saptanmıştır. Özellikle dilbilgisi ve sözcük bilgisinin gelişmesi bakımından katılımcılar olumlu geri bildirimde bulunmuşlardır. Katılımcıların ifadelerinden bazı örnekler şunlardır:

“Hangi sözcüklerin cümleye uygun olduğunu öğrenmeme yardımcı oldu.”

“Yanlış bildiğim gramer konularını öğrendim.”

“Başkalarının kompozisyonlarından yeni yapılar ve sözcükler öğrendim.”

“Bazı sözcükleri yanlış yazdığımı görüp düzelttim.”

“Başka kompozisyonları okudukça okuma konusunda da hızlanıyorum.”

Tema 2: Kendi öğrenmesini değerlendirme

Akran ve öz değerlendirme uygulamaları katılımcıların kendi öğrenmelerini değerlendirmelerine yardımcı olmuştur. Öğrenciler yapılandırılmış formlarla başkalarının ve kendilerinin yazdıklarını değerlendirirken İngilizce düzeylerinin ne olduğu, güçlü ve eksik yanları konusunda kendilerini sorgulama olanağı da bulmuşlardır. Katılımcıların ifadelerinden bazı örnekler şunlardır:

“Arkadaşlarımın yazılarını eleştirmeyi öğrendikten sonra maddeleri görerek kendi yazımı eleştirmeyi de öğrendim. Artık bitirip yazıya tekrar bakınca nerede eksik nerede fazla var görebiliyorum. Öz-eleştiri gibi zor bir şeyi öğrenmiş oldum.”

“Arkadaşlarımızın kullanımlarını görüp kendimizinkiyle karşılaştırmış oluyoruz, onlarda gördüğümüz hataları yapmamaya çalışıyoruz.”

“Arkadaşlarımın yanlışlarını bulup düzeltmeye çalıştıkça, kendi yanlışlarımın daha çok farkına varıyorum, daha az yanlış yapıyorum ve daha akıcı yazabiliyorum.”

“Arkadaşlarımın kâğıtlarını okurken onların seviyelerini görüp kendi seviyemi ona göre ölçebiliyorum, bence bu çok faydalı oldu.”

“Kompozisyonu yazarken acele ettiğimden bazı yanlışlarımı göremiyor ama geri dönüp değerlendirme yaptığımda yanlışlarımı bulabiliyorum.”

Tema 3: Özgüvenin pekiştirilmesi

Akran ve öz değerlendirme uygulamaları katılımcıların İngilizce yazabilme konusunda özgüvenlerini pekiştirmiştir. Özellikle kendisi ile aynı sınıfta dil öğrenmeye çalışan birinin yazısını değerlendirme sorumluluğunu taşımak öğrencileri duyuşsal alanda olumlu etkilemiştir. Bu temaya ilişkin katılımcıların ifadelerine örnekler aşağıda yer almaktadır:

“İngilizce bir şeyler yazabildiğimi görmek kendime güvenimi artırdı.”

“Kendimi daha düzgün cümlelerle daha rahat ifade edebiliyorum.”

“Bence artık daha az hata yapıyor, daha akıcı yazıyorum.”

“Yazarken kendime daha çok güveniyorum”

“Yazma yeteneğimin iyi olmadığını düşünürken artık bu konuda geliştiğimi düşünüyorum.”

Tema 4: Olumsuzluklar

Uygulamalar öncesi katılımcılarla birlikte örnek çalışma yürütüldüğünden olumsuz veriye çok az rastlanmıştır. Bunlar öz değerlendirmede kendi hatasını görememe,

başkasının kendi kâğıdını özensiz okuduğunu düşünme veya başkasının kâğıdını değerlendirirken onu kırmamak için bazı hatalarını belirtmeme biçiminde özetlenebilir. Katılımcıların bu temayla ilgili ifadeleri şunlar olmuştur:

“İngilizcem kısıtlı olduğu için kendi hatalarımı bazen göremiyorum.”

“Arkadaşlarım kırılmasın düşüncesindeysen bazı noktaları görmezlikten gelme, onları düzeltmeme gibi durumlar olabilmıştır.”

Tartışma

Bu çalışma İngilizce yazma derslerinde kullanılan akran değerlendirme ve öz değerlendirme uygulamalarına yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Öğrencilere uygulamalar sonrasında açık uçlu dört soru yöneltilmiş ve yazılı yanıtlar veri olarak toplanmıştır. Veriler iki kodlayıcı tarafından değerlendirildikten sonra dört ana temaya ulaşılmıştır. Bunlar öğrenmenin pekiştirilmesi, kendi öğrenmesini değerlendirme, öz güvenin pekiştirilmesi ve olumsuzluklar başlıkları altında toplanmıştır.

Sonuçlar uygulama sonrasında tüm katılımcıların öğrendiklerini pekiştirme konusunda olumlu görüş sahibi olduklarını göstermektedir. Topping’ın (1998) vurguladığı üzere akran değerlendirmesini yapan öğrenci değerlendirme yoluyla öğrenmesini pekiştirir, kendi öğrenmesini sorgular ve sağlamlaştırır. Bu çalışmada da öğrenciler özellikle İngilizce dilbilgisi, sözcük ve cümle bilgisi konularında eksikliklerini giderip, yeni sözcük ve yapılar öğrenebilme olanağını yakaladıklarını belirtmişlerdir.

Sonuçlara göre katılımcılar akran ve öz değerlendirme uygulamaları yoluyla kendi öğrenme süreçlerini değerlendirebilme olanağı bulabilmişlerdir. Gardner (2000) özellikle öz değerlendirmenin öğrenenin gereksinimlerini görüp öğrenme süreçlerini değerlendirmelerine katkısı olduğunu belirtmiştir. Yine akran değerlendirme ile öğrenen kendi zayıflıklarını saptayıp daha nitelikli öğrenme yollarını arama yoluna girmektedir (Topping, 1998).

Öz güvenin pekiştirilmesi bu çalışmada uygulanan akran değerlendirme ve öz değerlendirmenin olumlu başka bir etkisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Başkalarının ve kendisinin çalışmalarını değerlendirme sorumluluğu verilen öğrencinin İngilizce kullanımına yönelik özgüveni artmıştır. Özellikle olumlu dönütlerin öğrencilerin özgüvenini artırdığı bilinmektedir (Topping, 1998). Akran değerlendirme uygulamaları öğrencinin İngilizce yazmaya yönelik kaygısını azalttığından (Kurt ve Atay, 2007), özgüvenlerinin arttığı söylenebilir.

Çalışma sonucunda olumsuz görüşe pek az rastlanmıştır. Bunlar kendi İngilizce bilgisinin değerlendirme yapmak için yetersiz olabileceği düşüncesi, arkadaşının

kırmamak için bazı hataları düzeltmeme ve özensiz değerlendirme yapanlar olabileceği konularındadır. Bu olumsuzluklar Topping (1998) ve Gardner (2000) tarafından da dile getirilmiş olumsuzluklardır. Öğrenci-öğretmen rolündeki değişime uyum sağlamadaki güçlük, kendisinin veya arkadaşının bilgi ve becerisinden şüphe etmek nedeniyle gelişmiş olabilir. Ancak uygulama öncesi örnek çalışma yapma ve düzenli ve planlı bir süreç izleme yolunda özen gösterilmesi sonucu olumsuzlukların en aza indirilebileceği bu çalışma sonucunda gözlemlenmiştir.

Öneriler

Öğrenen odaklı uygulamaların dil öğrenimine katkısı göz önüne alındığında öğrenenin kendi öğrenmesinde etkin biçimde rol alabilmesini sağlamak gerekmektedir. Bunun için İngilizce yazma derslerinde öğrencilerin çalışmalarını değerlendirmelerine olanak sağlanmalıdır. Akran değerlendirme ve öz değerlendirme yazma derslerinde kullanılabilir. Bu uygulamalar öğrencinin öğrenmesine katkı sağladığı gibi, öğretmenin iş yükünü azaltması ve öğrenenlerin durumu ile ilgili dönüt sağlaması açısından da faydalıdır. Bu uygulamalar diğer dil becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla da kullanılabilir. Dil öğretmenleri alternatif değerlendirme yöntemlerini sınıflarda uygulamalı ve deneyimlerini meslektaşları ile paylaşmalıdır.

Kaynakça

- AlFallay, İ. (2004). The role of some selected psychological and personality traits of the rater in the accuracy of self- and peer-assessment. *System* 32: 407-425.
- Benson, P. (2001). *Teaching and researching autonomy in language learning*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Gardner, D. (2000). Self-assessment for autonomous language learners. *Links and Letters*, 7, 49-60.
- Grabe, W. Ve Kaplan, R. B. (1996). *Theory and practice of writing. : An applied linguistic perspective*. London: Pearson Education.
- Kurt, G. Ve Atay, D. (2007). The effects of peer feedback on the writing anxiety of prospective Turkish teachers of EFL. *Eğitimde Kuram ve Uygulama(Journal of theory and Practice in education)*. 3(1): 12-23.
- Montgomery, K. (2000). *Authentic assessment*. London: Addison Wesley Longman.
- McWhaw, K. , Schnackenberg, H. , Sclater, J. ve Abrami, P. C. (2003). From co-operation to collaboration: Helping students become collaborative learners. R. M. Gillies ve A. F. Ashman (Eds.) *Co-operative learning* (69-87). London: RoutledgeFalmer.

- Puhl, C. A. (1997). Develop, not judge: Continuous assessment in the ESL classroom. *English Teaching Forum*, 35, 2-10.
- Reid, J. (2001). Writing. R. Carter ve D. Nunan (Eds.) *The Cambridge Guide to Speakers of Other Languages* (28-33). Cambridge: Cambridge University Press.
- Topping, K. (1998). Peer assessment between students in colleges and universities. *Review of Educational Research*, 68, 249-276.
- Wei, Y. Ve Chen, Y. (2003). Supporting Chinese learners of English to implement self-assessment in L2 writing. Inaugural Independent Learning Association Conference, University of Melbourne, Melbourne, Australia, 13-14 September 2003 independentlearning.org/ILA/ila03/ila03_wei_and_chen.pdf (erişim tarihi: 25. Eylül. 2011)
- Yurdabakan, İ. Ve Cihanoğlu, M.O. (2011). Öz ve akran değerlendirmenin uygulandığı işbirlikli okuma ve kompozisyon tekniğinin başarı, tutum ve strateji kullanım düzeylerine etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(4): 105-123.